

Info PRO EUROPA

BULETIN INFORMATIV AL LIGII PRO EUROPA, NR. 11-12 / 1995

Masă rotundă

Un naționalism „bun”, un naționalism „rău” ?

Participanți: Gabriel ANDREESCU, Radu BERCEANU, Pavel CÂMPEANU, Magda CÂRNECI, Andrei CORNEA, Radu FILIPESCU, Petre GURAN, Marius ICHIM, Alexandru PALEOLOGU, H.R.PATAPIEVICI, Iyonne PUȘCAȘ, Horia RUSU, Mircea SUHĂREANU, Manuela ȘTEFĂNESCU, Varujan VOSGANIAN, Renate WEBER, Dinu ZAMPIRESCU; *Moderatori:* Smaranda ENACHE și SZOKOLY Elek; *Organizatoare:* Valentina LUCIAN și KACSÓ Judit-Andrea; *Întâlnirea s-a realizat cu sprijinul Fundației Heinrich Böll (Germania)*

Coincidența a făcut ca această masă rotundă, inițiată și programată de **Centrul Intercultural** al LPE în 6 decembrie 1995 la sediul GDS din București, să aibă loc într-un moment în care prestigiosul săptămânal „22” găzduiește de mai multe săptămâni

o substanțială polemică de idei, deosebit de incitantă, antrenând câteva din marile nume ale intelectualității române. Polemica traduce o dihotomie de actualitate care divizează tot mai pregnant elita intelectuală românească în „naționaliști” și „europeniști”. În aceste condiții, organizatorii și-au adevcat proiectul inițial rigurilor dialogului deja angajat, invitând personalități marcante din ambele „tabere”. Nu mică a fost dezilu-

zia celor prezenți de a constata că aceia care dăduseră curs invitației erau, în majoritate covârșitoare, „europeniști”, iar dintre „naționaliștii buni” abia dacă se puteau număra doi-trei. Deși crivățul de afară și nămeții ar putea constitui o scuză, absența Anei BLANDIANA sau a lui Octavian PALER, a lui Gabriel LIICEANU, Mihai ȘORA sau Alexandru ZUB, precum și a unor lideri ai opoziției - Nicolae MANOLESCU, Emil CONSTANTINESCU sau Ion RAȚIU - au demonstrat, dacă mai era nevoie, cât de delicat este subiectul, și ce reflexe de super-prudență poate el declanșa mai ales într-o perioadă de precampanie electorală.

Cu toate acestea, chiar dacă schimbul de idei nu s-a transformat într-un autentic dialog - cu atât mai puțin într-o polemică -, caracterul incitant al subiectului și fluxul spiritual stimulativ al celor prezenți, au creat toate condițiile lansării unor

idei clarificatoare pe tema naționalismului, fie el „bun” sau „rău”. Totodată faptul că dezbateră a depășit cu mult tema propusă, constituindu-se într-o amplă incursiune în teoria națiunii și a statului național trădează o datorie dramatică a intelectualității

române față de reflecția asupra acestui subiect și vădește o „desincronizare” în comparație cu Europa Occidentală și Centrală care au prelucrat încă de decenii trauma declinului statului național. Dialogul a readus în actualitate chestiunea „trădării” intelectualilor români, care, după o scurtă euforie a agorei, s-au repliat în „cultură”, lăsând temele fierbinți ale prezentului fie unor

Gabriel ANDREESCU, Magda CÂRNECI și Alexandru PALEOLOGU

diletanți păguboși, fie imposturii naționale oportuniste.

Concluzia întâlnirii, poate și din cauza reprezentării asimetrice a celor două grupări, a fost că nu există un naționalism bun și altul rău, că naționalismul este și el o formă de doctrină totalitară, iar formele sale elegante de manifestare nu fac decât să legitimizeze politici nocive. Așa cum comunismul își aflase o insidioasă scăpare în saloanele de stînga, caucionarea naționalismului și etnocentrismului de către intelectuali în vogă eludează adevăratele probleme ale societății românești, menținînd-o într-o perpetuă și păgubitoare infantilitate. Dat fiind că textul întregii dezbateri va vedea lumina tiparului în numărul 2/1995 al trimestrialului „Altera” editat de LPE, ne vom abține de la o analiză mai detaliată a acestuia în cadrul coloanelor de față.

(S.E.)

Filiala Satu Mare

Imagini în Oglinzile Democrației

Inițierea noului program, intitulat **OGLINZILE DEMOCRAȚIEI** — elaborat de Liga Pro Europa (filiala Satu Mare) și coordonat de d-na Anamaria POP, co-președinta acestei organizații — a fost mai puțin mediatizată în rândul tinerilor ... Sceptici, dar mai ales curioși, am venit la primele întâlniri; probabil că la fel s-a întâmplat și cu persoanele (atunci), prietenii (acum) întâlnite la sediul Ligii Pro Europa, filiala Satu Mare: cu tinerii romi, maghiari, germani, evrei și ceilalți români. Au urmat alte întâlniri, discuții, prezentări, dezbateri și un foarte interesant test propus de d-na **Anamaria POP**. Apoi, încetul cu încetul s-a format un grup, s-a format „Oglinda” în care este reflectată multiculturalitatea de pe aceste meleaguri, un mic nucleu al societății civile, abordându-se cu multă profunzime și seriozitate realități existente și realități spre care trebuie să tindă societatea de mâine. Aici la aceste întâlniri (care, de acum sînt deja de 2-3 ori pe lună) am aflat despre toleranță și intoleranță, despre specificul

societății închise și al societății deschise, despre specificul diferitelor grupuri etnice din România, despre tradițiile lor culturale și despre istoria acestora.

De altfel, în susținerea acestor idei s-a desfășurat primul seminar în cadrul actualului proiect derulat de Liga Pro Europa - Filiala Satu Mare, intitulat **OGLINZILE DEMOCRAȚIEI** - Forum pentru promovarea relațiilor interetnice (finanțat de Comunitatea Europeană, în cadrul programului PHARE). În perioada 23-25 noiembrie, în amfiteatrul Muzeului județean de istorie din Satu Mare, noi, tinerii din grupa multietnică și un numeros public am asistat și am dezbătut referatele intitulate „*Interferențe culturale - ecourile artei plastice românești în lume*” (**DORANA COȘOVEANU**, istoric și critic de artă), „*Specificul cultural al minorităților naționale din România*” (**CSORTÁN FERENC**, directorul Direcției pentru minorități din cadrul Ministerului Culturii) și „*Intoleranța - cuvînt de ordine pentru societățile închise*” (**ZAKOTA**

Zoltán, politolog).

În după-mesele acelor zile la sediul Ligii (de acum deja frumos mobilat, recent, prin bunăvoința Fundației Soros din Cluj), noi, tinerii, am avut întâlniri cu referenții, puțin dialoga mai aprofundat. Am pus întrebări, am fost de acord, ne-am îndoit ... pentru că e mereu firesc să te îndoiești și să cauți noi puncte de abordare a aceleiași probleme, tocmai pentru ca profunzimea aspectelor să fie mai bine pusă în valoare.

Și acum, la sfîrșitul anului, noi, tinerii din Satu Mare, dorim din adîncul sufletelor noastre tuturor europenilor, un an nou rodnic, plin de împliniri, la fel cum ne-am dorit și noi, membrii grupului multietnic, adunați în jurul unui frumos brad împodobit la sediul Ligii Pro Europa - Filiala Satu Mare, înainte cu cîteva zile ca actualul an să se ... culce. Iar cel nou să se trezească cu forțe și speranțe noi.

Simona Rentea, Cosmin Ciontoș,
membri ai grupului multietnic
Oglinzile Democrației

Ex libris

Expoziția Internațională de Carte Tîrgu-Mureș - 1995

Între 9-11 noiembrie 1995 a avut loc prima ediție a Expoziției Internaționale de Carte de la Tîrgu-Mureș, o inițiativă mai mult decît lăudabilă, desfășurată în foaierea Teatrului Național și organizată de Asociația Cărții Maghiare din România. Spațiul bine ales a oferit manifestării un cadru spectacular elegant, cu aer european, reușind să se creeze un flux coerent și dinamic între varietatea exponatelor și sensul unitar al mesajului: afirmarea obiectului cultural pe piața cărții, invadată din ce în ce mai mult de produse comerciale subculturale.

Standul **Editurii PRO EUROPA** - oricît de modest - a constituit o premieră promițătoare și stimulatorie în același timp pentru eforturile editoriale ale, poate singurei edituri non-profit din expoziție. Cele cîteva titluri expuse (revista *Altera*, *Fragmentariumul* de texte teologice, Breviarele democrației ca *Sistemul Elvețian*, *Ce este democrația?* sau *Economia de piață*) au îmbogățit totuși, sperăm, paleta coloristică a exponatelor.

În cadrul prezentărilor de carte **Liga PRO EUROPA** a fost alături de **Editura KRITERION** în a pune la dispoziția publicului edițiile bilingve cele mai recente ale reputei edituri, accentul căzînd pe cea a poeziilor lui JÓZSEF Attila în prestigioasa traducere a lui Paul DRUMARU, cu o prezentare făcută de H.SZABÓ Gyula, directorul editurii, și SZOKOLY Elek, directorul Centrului Intercultural, urmată de un recital din versurile poetului, în original și în traducere, în interpretarea actorilor tîrgumureșeni, KILYÉN Ilka și Ioan RIȚIU. Manifestarea a fost urmărită de un public interesat, specialiști și reprezentanți ai presei.

(S.Z.E.)

BIBLIOTECĂ

- Noi intrări în biblioteca LPE -

ISTORIE:

- Ion Constantin: **România, Marile Puteri și problema Basarabiei**
- Aurel Răduțiu - Ladislau Gyémánt: **Repertoriul izvoarelor statistice privind Transilvania (1690-1847)**
- H. Böll Stiftung e.V.: **STASI, KGB und Literatur**
- Rüdiger Knechtel: **Stalins DDR**

FILOSOFIE:

- Mihaela Miroiu: **Gîndul umbrei**
- Wilfried Martens: **O EUROPA ȘI cealaltă**
- Christine Eifler: **Kreuz & Quer**
- Hatschikjan/Weilmann: **Ethnizität, Staat und Politik im neuen Osteuropa**

FEMEI:

- Renate Sadrozinski: **Die ungleiche Praxis des Paragraphen 218**

DREPTURILE OMULUI:

- Senat von Berlin: **Was tun gegen Diskriminierungen?**
- Amnesty International — **Leere Versprechungen**

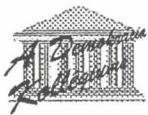
CULTURĂ:

- ***: **Das Heinrich Böll - Lesebuch**
- Heinrich Böll: **Don Enrique (Una Antologia)**

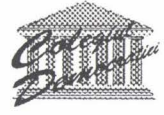
REVISTE:

- **NZZ Folio** nr. 11/1995: Viren & Co., nr.12/1995: Die Gabe
- **Neue Gesellschaft Frankfurter Hefte** nr.11/1995: Filmrisse, Berichte zur 7-en Kunst
- **Frau & Familie** nr.11 și 12/1995;
- **OSCE Bulletin**, Fall 1995;
- **Berliner Europa Forum** nr.11/1995 și ed. spec. nr. VIII, IX;
- **Minority Rights Group International Report**: Roma/Gypsies

(M.B.)

La a doua ediție

Programul de activități derulate

28 octombrie - test scris

4 noiembrie - interviu, constituirea grupului

10 noiembrie - inaugurarea festivă

25 noiembrie - curs „Poliția și rolul ei în societatea noastră” - lector Manuela ȘTEFĂNESCU, vicepreședinte APADOR-CH (București)

2 decembrie - curs - „Instituții europene/Integrarea României în Europa - perspective” - Valentin STAN, expert la Centrul de Studii Internaționale (București)

14 decembrie - curs-atelier - „Societatea civilă/Organizații neguvernamentale” - Smaranda ENACHE, co-președintă LPE (Tîrgu-Mureș)

În colaborare cu programul PHARE pentru Democrație, finanțat de Uniunea Europeană, Liga Pro Europa organizează la Tg.-Mureș a doua ediție a Colegiului Democrației.

Micro-proiectul Colegiului Democrației este inițiat de LPE și permite unui grup de tineri mureșeni, - deja activi în organizații școlare sau universitare și avînd o puternică motivație personală pentru cariere politice, juridice și diplomatice - cunoașterea aprofundată și nemijlocită a mecanismelor statului de drept, contactul direct între ei și organismul parlamentar, guver-

namental și judiciar, exercițiul democratic în raportul cetățean-stat de drept, cetățean-comunitate națională, cetățean-comunitate internațională. Proiectul urmărește dobîndirea unei viziuni de ansamblu asupra procesului de integrare europeană pe plan economic, politic și social și urmărește în același timp să creeze noi elite politice și să stimuleze implicarea tinerilor în viața publică. Colegiul Democrației se înscrie pe linia eforturilor LPE de a contribui la reconcilierea istorică româno-maghiară.

(continuare în pag. 4)

Luînd notițe și ascultînd-o pe Manuela Ștefănescu

Mesajul Doamnei Karen FOGG, ambasadoarea Uniunii Europene, la deschiderea celei de a doua ediții a Colegiului Democrației

I regret very much not being able to be with you at the opening of the second School of Democracy in Tîrgu-Mureș.

The Commission is very glad to see this activity of the Liga Pro Europa going from strength to strength.

We are pleased that the Phare Democracy Programme can support it and help in developing civic education and democratic "know-how", particularly in this part of Romania.

It is here, in the heart of Transylvania, with its rich multicultural heritage, drawing on the main currents of European intellectual and

spiritual traditions, that there is a unique opportunity to develop a new force for democratic renewal, based on a clear vision of Romania's place in a democratic multicultural Europe.

The Liga Pro Europa, born at a difficult moment in the history of this city, has a very firm commitment to building a multicultural Europe, from the grass roots, starting here in Tîrgu-Mureș, working particularly with young people with open hearts and minds facing the future.

European integration is a great adventure, launched by a handful of statesmen, politicians like Schuman, De Gasperi and Adenauer, who combined vision with pragmatism, but lacked also by all kinds of citizens - academics, trade unionists, war veterans, young people - who were convinced of the need to build bridges

across frontiers, between cultures, to share power and responsibility.

The ups and downs along the path to European Union make a fascinating story. There may be fewer statesmen today but there are more and more active citizens building their Europe, Europe for students, Europe for consumers, Europe for farmers and so on. Many Europes, many minorities like students, many majorities like consumers. There is also an enlarged Europe that we are building, where the citizens of Romania and of the other associate countries can take their place.

I am sure that the School of Democracy will be a very good school for Europe and I wish all the students much success and enjoyment in their course.

Karen FOGG

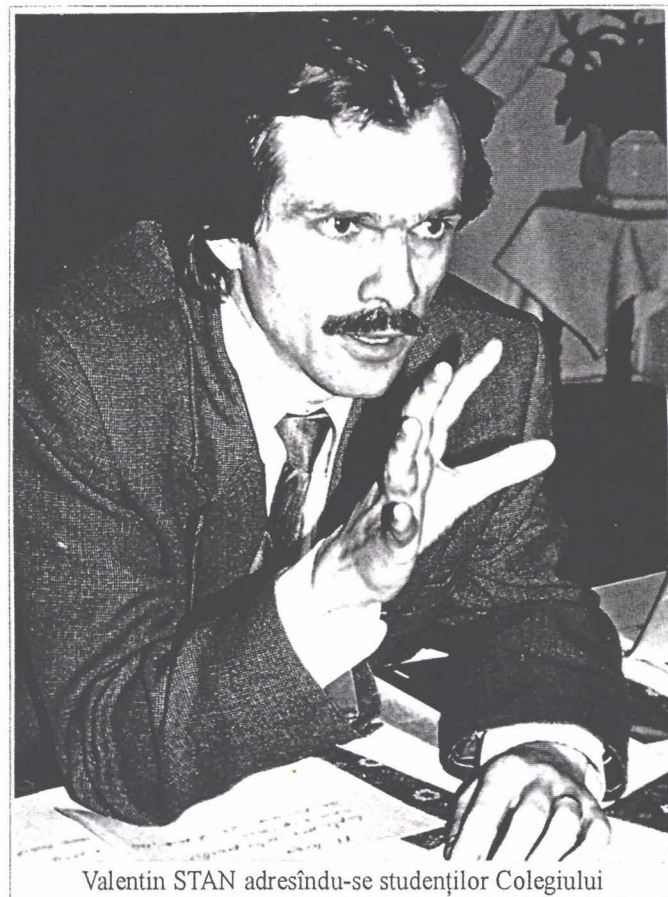
Head of the European Union Delegation

(continuare din pag. 3)

De aceea grupul de cursanți este eterogen din punct de vedere etnic și confesional. Programul cuprinde și ateliere practice, care vor permite tinerilor contactul direct cu instituțiile statului și preconizează un stagiu la instituțiile centrale — Parlament, Președinție, Guvern — atât la București cât și la Budapesta.

Deschiderea oficială a celei de a doua ediții a Colegiului Democrației a avut loc vineri, 10 noiembrie 1995, în Sala Oglinzilor de la Palatul Culturii din Tîrgu-Mureș. Au participat

Valentin STAN adresându-se studenților Colegiului

reprezentanți ai autorităților locale, reprezentanți tîrgumureșeni ai partidelor politice, cadre didactice, mass-media.

Doamna Karen Fogg, Ambasadoarea Uniunii Europene, nu a putut fi prezentă din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile, dar le-a transmis tinerilor cursanți și organizatorilor un mesaj de salut, din care cităm: „*Aici în inima Transilvaniei, cu bogata ei moștenire multiculturală înscriindu-se în marile tradiții intelectuale și spirituale europene, se oferă o ocazie unică de a dezvolta o nouă forță pentru renașterea democratică bazată pe o viziune clară asupra locului României într-o Europă democratică și multiculturală. LPE, născută într-un moment dificil al istoriei acestui oraș, este ferm angajată în făurirea unei Europe multiculturale, la nivelul cetățeanului și începînd să lucreze îndeosebi cu tineri cu inimile și mințile deschise spre viitor*“.

Studenții ediției 1995-1996

ALBERT Tîmea - *elevă* - Liceul „Bolyai Farkas“

BICĂ Dorin - *inginer* - Universitatea Tîrgu-Mureș

BUZÁSI Zsolt - *elev* - Liceul „Bolyai Farkas“

CHEȚAN Mioara - *studentă* - Universitatea Tîrgu-Mureș

CIFU Cristian Ilie - *elev* - Școala tehnică sanitară „Gh. Marinescu“

CIOBA Gabriela - *referent, organizator spectacole* - Teatrul Național Tîrgu-Mureș

HINCS Levente - *student* - Universitatea Tîrgu-Mureș

HUBATSCH Christian - *student* - Universitatea Tîrgu-Mureș

IGNAT Mihaela - *secretară* - LPE Centrul Intercultural

MAN Nicoleta - *profesoară* - Școala Ajutătoare nr. 1

OROSZ Attila - *elev* - Liceul „Bolyai Farkas“

PÁLL Mónika - *studentă* - Universitatea Tîrgu-Mureș

POP-FLOREA Anca - *studentă* - Universitatea Tîrgu-Mureș

ROMÁN Mihály - *elev* - Liceul „Bolyai Farkas“

SALAT Szilárd Lehel - *elev* - Liceul „Bolyai Farkas“

SATA Lóránd - *elev* - Liceul „Bolyai Farkas“

SUCIU Dana Lavinia - *elevă* - Școala normală Mihai Eminescu

SZÁVA Tünde - *elevă* - Liceul „Bolyai Farkas“

ȘANDRU Marcela Lavinia - *studentă* - Academia de Artă Teatrală

UȚA Valentin Marcel - *student* - Universitatea Tîrgu-Mureș

Oaspeți

Delegația SUA

În Sala Mică a Prefecturii Mureș a avut loc în data de 6 decembrie a.c. o întâlnire a reprezentanților minorităților din Tîrgu-Mureș, a Consiliului Municipal și a Prefecturii cu d-nii **Michael MOFFITT**, din partea „*Conflict Management Group*“ (SUA) și **Guillaume SIMENSKI**, din partea „*Fundației pentru relații interetnice*“ din Olanda, la care a fost invitată și Liga Pro Europa, prezentă prin HALLER István și Mircea BEȘA.

Oaspeții au cules informații și au ascultat părerile și propunerile reprezentanților minorităților despre situația acestora, precum și despre eventualele surse de tensiuni dintre ele.

Cu tot timpul limitat de care au dispus oaspeții, care avuseseră în prealabil o discuție mai lungă cu dl. prefect G. ȚIRU, în finalul întâlnirii dl. M. MOFFITT a fost interesat de părerile și metodele propuse de LPE pentru promovarea înțelegerii și a dialogului dintre comunitățile din spațiul multicultural al orașului nostru, încheind cu promisiunea de a reveni cât de curînd aici.

(M.B.)

Minoritățile și societatea civilă

Participanți: Tiberiu BENEDEK (*Federația Comunităților Evreiești*), Ferenc CSORTÁN (*Ministerul Culturii*), Gheorghe GLIȘICI (*Uniunea Sîrbilor*), Vasile IONESCU (*Fundația Rromilor "Aven Amentza"*), Judit-Andrea KACSÓ (*LPE*), Valentina LUCIAN (*LPE*), Gelcu MAKSUTOVICI (*Uniunea Culturală a Albanezilor*), MARKO Béla (*UDMR*), NICULESCU Anton (*UDMR*), Mihai RADAN (*Uniunea Croaților*), Corneliu REGUȘ (*Uniunea Ucrainenilor*), Danuta ROMAN (*Uniunea Polonezilor "Dom Polski"*), Mircea SUHĂREANU (*LPE*), Ștefan-Sebastian SZOBOTKA (*Inițiativa Culturală Studențească-ICS*), Abduraim ȘEFCATE (*Uniunea Tătară Turco-Musulmană*), Vieroșlava TIMAR (*Uniunea Democrată a Slovacilor și Cehilor*);
Moderatori: Smaranda ENACHE și SZOKOLY Elek

Fidelă tradițiilor sale de promovare a dialogului intercultural, LPE a organizat la 5 decembrie a.c., la sediul GDS din București, o masă rotundă dedicată intensificării cooperării dintre societatea civilă și organisme reprezentative ale minorităților din România. Prin această inițiativă, LPE și-a reafirmat intenția de a acorda și în continuare acestei problematici un loc privilegiat printre proiectele sale, îndeosebi în condițiile unor progrese cel puțin modeste înregistrate la nivel oficial. Absența unei legii minorităților, continuarea tendințelor etnocentrice din învățământ, recursul la dublul limbaj în privința implementării angajamentelor internaționale asumate de guvern cu privire la protecția minorităților conduc la o nedorită polarizare a societății, la un pol acumulându-se ignoranța majorității, la celălalt o accentuată frustrare a minorităților care se simt, dacă nu discriminate, cel puțin marginalizate și chiar victime ale oportunismului electoral. Organizațiile societății civile, surse de educație civică alternativă, mult mai mobile decât structurile guvernamentale și mai independente decât formațiunile politice, pot contribui la crearea unei atmosfere empatice față de minorități, la educarea pentru acceptarea diversității și pentru respectarea alterității.

Scopul imediat al reuniunii a fost invitația la cooperare pentru

realizarea unor programe concrete lansate de LPE și centrate pe minorități: editarea trimestrialului "Altera" - o publicație consacrată aspectelor teoretice ale problemei minorităților - pregătirea seriei de manifestări sub genericul "Săptămîna toleranței" (organizată în fiecare an în săptămîna care comemorează evenimentele de la Tîrgu-Mureș din martie 1990), realizarea unei "cărți albe a minorităților", inițiată de APADOR-CH. Participanții la masa rotundă, președinți sau reprezentanți ai conducerilor uniunilor minoritare, au subliniat utilitatea unor astfel de întâlniri de lucru și au propus, printre altele, ca pe lângă Centrul Intercultural al LPE să ființeze un organism consultativ al minorităților menit, în special, să ofere consultanță pentru eficientizarea proiectelor interculturale, de cercetare în domeniul istoriei și culturii minorităților, de revigorare a tradițiilor regionale. S-a subliniat totodată că un astfel de forum ar oferi un cadru de dialog mai flexibil și mai puțin conformist decât Consiliul pentru Minoritățile Naționale a cărui utilitate, de altfel, nu a fost contestată, deși nu au lipsit accentele critice cu privire la incapacitatea sa decizională, îndeosebi în promovarea unor proiecte de legi dezbătute și agreate în cadrul său. Alte idei demne de reținut: necesitatea colaborării mai strînse și a solidarității dintre minorități, fără de

care "oportunismul" minorităților mici este inevitabil, urgența introducerii în manualele de istorie și literatură a unor capitole privitoare la contribuția minorităților la patrimoniul cultural al României, ca și elaborarea unor manuale alternative de istorie locală, necesitatea unor clarificări conceptuale în domeniul politicii de minorități, utilitatea dialogului cu partidele politice, importanța formării la nivel universitar a unor experți în probleme de minorități. Cei prezenți și-au afirmat disponibilitatea de a contribui cu materiale și articole la editarea trimestrialului "Altera", de a-și da concursul - cu toate dificultățile generate de penuria informațională - la realizarea unei cărți albe a minorităților, tot mai necesară în condițiile vehiculării, în publicațiile oficiale, a numeroase date parțiale sau eronate care creează greutăți în conturarea unei imagini reale și coerente a problemicii minorităților în România. Dincolo de rezultatele sale teoretice, întâlnirea a prilejuit reînnoirea contactului dintre UDMR - care s-a retras din Consiliul pentru Minoritățile Naționale - și reprezentanții altor minorități, eveniment salutat de ambele părți ca încurajator. LPE urmează să sistematizeze propunerile rezultate din această întâlnire și să caute adecvarea proiectelor sale, în special a celor ale Centrului Intercultural, la exigențele exprimate. (S.E.)

Transparența în administrația locală

Liga Pro Europa a propus spre aprobare, împreună cu Brandenburgisches Bildungswerk Pro Europa e.V. din Berlin/Potsdam, un proiect intitulat „Forum de întâlniri și pregătire pentru promovarea și organizarea sistemului democratic și pluralist, precum și a statului de drept în România”. Proiectul a fost selecționat de către Fundația pentru Drepturile Omului din Bruxelles și a obținut finanțare în cadrul Programului PHARE și TACIS pentru democrație.

El este menit să contribuie la stabilizarea și desăvârșirea sistemului democratic, pluralist și bazat pe statul de drept, precum și a economiei de piață în România. În acest scop se preconizează utilizarea experienței acumulate de noile landuri ale Germaniei Federale (fosta RDG) în tranziția spre o societate deschisă, democratică și pluralistă și în soluționarea problemelor social-politice apărute. Se va pune un accent deosebit pe transparența administrației locale și pe implicarea efectivă a cetățenilor, partidelor și organizațiilor în aceasta. El se adresează membrilor aleși ai administrațiilor locale și regionale, conducătorilor/colaboratorilor acestora, reprezentanților minori-

tăților, ONG-urilor, partidelor, organizațiilor cetățenești, oamenilor de știință, juriștilor, profesorilor și conducătorilor întreprinderilor și organizațiilor economice locale și regionale.

Proiectul constă dintr-o serie de seminarii, colocvii și discuții cu cetățeni români (cu precădere din Transilvania) care vor avea loc în Germania și România în cursul anului 1996, în vederea transmiterii și aprofundării cunoștințelor din domeniul administrației democratice. Participanții vor utiliza în continuare cunoștințele dobândite transmițându-le efectiv comunităților locale din Transilvania, în calitate de multiplicatori.

Temele principale care se vor discuta vor fi:

1) *Federalismul în Germania* - aplicarea metodelor democratice și a transparenței în colaborarea dintre administrațiile locale/regionale și instituțiile statale, conform exemplului landurilor din Germania de Est;

2) *Pluralismul și modul de reprezentare a intereselor cetățenilor*;

3) *Administrația locală* - experiențe în modul de aplicare a programelor de dezvoltare regională. (M.B.)

Alternativa ICS

Proiectul ICS, incluzând revista cu același nume, și-a asumat responsabilitatea civică de a oferi studenților un forum de expresie - de la personalitatea creativă, la opinii, atitudini, puncte de vedere. În acest an universitar, ICS a debutat prin a organiza o serată cultural-artistică intitulată LIBERTATEA ÎN EXPRIMARE, finanțată de Liga Pro Europa și fundația olandeză CEBEMO.

În seara zilei de 24 noiembrie 1995, în holul Academiei de Artă Teatrală din Tîrgu-Mureș, a fost vernisată expoziția de grafică, pictură, icoane pe lemn, sculptură și artă decorativă care a întrunit lucrări ale studenților și profesioniștilor în domeniu. În același spațiu a fost lansat numărul 1/1995 al revistei ICS, urmat de un recital al studenților de la AAT, care a precedat, la rîndul său, concertul de jazz, blues și balade UNDERGROUND FLOWER al artiștilor bucureșteni Maria RĂDUCANU (voce), Laurențiu MOISE (trompetă), Voicu GOLCEA (chitară). Atmosfera aparte, specială care s-a creat în preambulul acestuia a ajuns în punctul ei culminant odată cu prestația de finețe a jazz-man-ilor.

În completarea seratei au fost decernate premii studenților artiști. Acestea au inclus, pe lângă cărți și revista ALTERA, trimestrial al LPE, locuri gratuite în tabăra socio-culturală de la Păltiniș, a cărei a doua ediție va avea loc în august 1996. (E. CS.)

Moș Nicolae în variantă tîrgumureșeană

Cu o mică întârziere, la Tîrgu-Mureș Moș Nicolae a venit într-o sîmbătă, pe 9 decembrie, în Parcul Central al orașului. Cu sprijinul semnificativ al LPE, MISZET (Consiliul de Coordonare a Organizațiilor de Tineret Maghiare din județul Mureș) în colaborare cu BANAT-JA (Asociație culturală a tinerilor germani) a adus în sufletele micilor cetățeni ai Tîrgu-Mureșului puțină bucurie, iar în palmele lor dulciuri și discuri.

Aproximativ trei sute de copii și părinți au fost întâmpinați cu dansuri populare germane, au vizionat scenete jucate de DSZ (elevii de la Liceul Bolyai) și au depus scrisorile adresate Moșului într-o uriașă cizmă roșie, păzită de SZÁLKA (elevii de la Liceul Unirea). S-a cîntat împreună cu formația JUBILATE și s-a meditat sub piramidele aduse de ATMAN, filiala Mureș, iar cei interesați au cumpărat casete și reviste expuse de aceeași organizație.

Se cuvin mulțumiri Poliției, pentru prezența sa abundentă - din păcate sonorizarea, promisă de Primărie a lipsit, din varii motive, fără legătură cu evenimentul dedicat copiilor: un spectacol multicultural, în spatele căruia nu s-a ascuns nici un scop electoral. (P.L.)

Berlin, Köln, Bonn

La invitația *Fundației Heinrich Böll* și a *Fracțiunii Verzilor* din Bundestag german, Smaranda ENACHE și SZOKOLY Elek din partea LPE și Gabriel Andreescu din partea APADOR-CH au întreprins între 17-24 noiembrie a.c. o călătorie de informare la Berlin, Köln și Bonn unde au participat la o serie de reuniuni și contacte cu analiști, politicieni, militanți pentru drepturile omului, jurnaliști.

Prima întâlnire s-a desfășurat la Berlin la 18 noiembrie, într-o clădire din vecinătatea relicvelor Zidului, în prezent unul din sediile Bundestag-ului. Conform tradiției *Fracțiunii Verzilor*, asemenea reuniuni - la care sînt prezenți pe lângă

experți și parlamentari, simpaticizanti ai partidului - se întind pe parcursul unei întregi zile și sînt menite să ofere prilejul unor analize aprofundate asupra situației drepturilor omului și a vieții politice din diferite țări. În fața unui public avizat - pe lângă "localnici" erau de față și o bună parte din membrii *Comitetului pentru Drepturile Omului* în România, ca și reprezentanți ai unor asociații și organizații active în România - cei trei invitați au abordat, în principal, următoarele teme:

situația politică - partide și tendințe (Smaranda ENACHE), situația protecției minorităților (SZOKOLY Elek) și integrarea euro-atlantică a României (Gabriel ANDREESCU). Intervențiile au fost urmate de numeroase întrebări și comentarii legate în special de situația minorităților (noua lege a învățămîntului, respectarea angajamentelor internaționale, politici discriminative împotriva romilor), accentuarea tendințelor naționaliste în întreg spectrul politic. Extinderea spre est a NATO - idee care nu se bucură de popularitate în rândurile majorității *Verzilor* - a focalizat o parte a dezbaterii, oaspeții insistînd asupra utilității participării României la un sistem de securitate colectivă capabil de a pune la adăpost de posibile tendințe totalitare, inclusiv interne. La reușita întâlniri a contribuit substanțial Elisabeth WEBER, expert în probleme de politică externă și de securitate a *Fracțiunii*, care a asumat cu succes rolul de moderatoare, ca și

Rudi HERBERT, care alături de misiunea de organizator și reprezentant al *Fundației Heinrich Böll*, a îndeplinit și rolul de traducător. Interesul pentru subiect a fost probat și de prezența cunoscutei scriitoare Herta MÜLLER.

Tot la Berlin s-a desfășurat la 19 noiembrie întâlnirea de lucru dintre membrii *Comitetului pentru Drepturile Omului* în România - binecunoscut pentru acțiunile sale de protest din perioada dictaturii național-comuniste și implicarea sa în procesul actual de democratizare - și reprezentanții LPE, cu un accent particular asupra discutării proiectelor *Centrului Intercultural*. Unii din

SZOKOLY Elek, Mariana HAUSLEITNER și Brigitte MIHOK în timpul discuțiilor de la Berlin

membrii *Comitetului* au ținut să sublinieze că în opinia lor activitatea *Centrului* ar trebui să cuprindă o mai substanțială dimensiune "grass-roots" și o mai largă implicare locală. S-a subliniat totodată prioritatea problematicii romilor, în special a situației școlare și infracționalității minore. La rîndul lor, reprezentanții LPE au prezentat complexitatea realităților din România, urgența de a îmbina cooperarea intercivică cu suplînirea unor instituții sau competențe capabile să producă expertiza necesară influențării factorilor politici de decizie, deoarece în România procesul de democratizare depinde în primul rînd de schimbarea mentalității elitei conducătoare. La întâlnire au participat, printre alții, William TOTOK, Rudi HERBERT, Mariana HAUSLEITNER, Ingrid BĂLTĂGESCU, Ulla MICHEL.

La Köln, reprezentanții LPE au avut consultări în cadrul *Fundației Heinrich Böll* cu Rudi WILDENMANN, coordonator pentru

Europa Centrală și de Est și Rudi HERBERT, expert în probleme românești. Discuțiile s-au axat pe analiza desfășurării proiectului *Centrului Intercultural*, pe planificarea activității în anul următor, ca și pe examinarea chestiunilor legate de administrarea fondurilor și fluxul informațional. Cei trei invitați din România au făcut o vizită la sediul postului de radio *Deutsche Welle*, secția română, unde s-au întreținut cu directorul acesteia, Emil HUREZEANU. În compania acestuia, S.ENACHE și G.ANDREESCU au realizat un interviu.

Punctul de maxim interes al prezenței în Germania a fost, desigur, audierea găzduită de *Fracțiunea Verzilor* la Bonn, în clădirea Bundestag-ului, la 23 noiembrie. Întîlnirea, la care au luat parte în jur de 40 persoane - parlamentari, analiști, ziariști, studenți, români din diaspora - a fost moderată de Helmut LIPPELT, MP și onorată de prezența unor parlamentari germani reprezentînd toate partidele importante, între care creștin-democratul FRANKE, președintele *Comisiei Interparlamentare Germano-Române*, social-democratul Freimut DUVE, președintele secției drepturilor omului a OSCE,

Marcus MECKEL, Gerd WEISSKIRCHEN, verzi Gerd POPPE și Amke DIETERTSCHEUER. Intervențiile au acoperit domeniile problematicii minorităților (SZOKOLY Elek), regrupările din spectrul politic (Smaranda ENACHE) și integrarea euro-atlantică a României (Gabriel ANDREESCU). Conlocutorii, în majoritate buni cunoscători ai realităților românești, au dorit să primească sugestii cu privire la ajutorul pe care Germania îl poate oferi pentru accelerarea proceselor democratice și consolidarea unei societăți pluraliste și tolerante. Ei au exprimat, odată cu disponibilitatea de a sprijini societatea civilă și forțele democratice din România, îngrijorarea față de ascensiunea naționalismului în mediile politice, inclusiv în cadrul opoziției, aceasta constituind un posibil obstacol în calea integrării euro-atlantice a României.

(S.E.)

• Probleme privind reconstrucția caselor din Hădăreni •

Deși în data de 20 septembrie 1993, Guvernul României, prin **Hotărîrea nr. 636** din 19.11.1993 s-a angajat să reconstruiască locuințele incendiate în urma unor acțiuni colective îndreptate împotriva comunității de romi din acest sat șase case au rămas în continuare în ruină. Astfel șase familii își petrec de treia iarnă fără casă.

În 1993 Guvernul României a alocat suma de 25 milioane lei, din care s-a prevăzut nu numai reconstrucția caselor, dar și despăgubirea unora dintre familii. Această despăgubire nu a avut loc, iar din suma alocată au fost reconstruite doar patru case. După o expertiză care a evaluat la 52,9 milioane lei necesarul reconstrucției tuturor caselor rămase distruse, Guvernul a alocat 35 milioane lei. Din această sumă au fost reconstruite încă patru case (deși, după evaluarea experților, suma reprezenta costul de reconstrucție a 7 case). Pentru cele șase case rămase, expertiza din toamna anului 1995 a considerat că necesarul ar fi de 99,3 milioane lei. Majoritatea celor cărora i s-a refăcut casa s-au plîns la biroul nostru de

calitatea slabă a muncii de reconstrucție.

În legătură cu refacerea a trei case, primarul comunei Chețani (de care aparține satul Hădăreni), a trimis o sesizare extremist-naționalistă Prefecturii, propunând ca aceste trei locuințe să nu fie reconstruite pe amplasamentul anterior, „*pentru a evita noi stări conflictuale în satul Hădăreni*”. Considerăm că ostare conflictuală nu poate fi evitată prin încălcarea legilor României, ci doar prin respectarea lor. Astfel casa nr. 33 nu poate fi mutată în alt loc motivînd că „*părinții victimei (...) nu acceptă să fie vecini în continuare cu familii de țigani*”. Această afirmație, venită din partea unui primar, a rămas nesancționată pînă în momentul de față. În legătură cu casa nr. 161, dl primar consideră că nu poate fi reconstruită pentru că locatară „*a fost mama celor 2 criminali*”. Terenul de sub casa nr. 171/A este revendicat de un alt sătean, deși **Legea nr. 18/1991** formulează clar (art. 23.): „*Terenurile din intravilan, care au fost atribuite de cooperative potrivit legii operatorilor sau altor persoane*

îndreptățite, pentru construcția de locuință și anexe gospodărești, rămîn și se înscriu în proprietatea actualilor deținători.” (s.n.)

Am adresat o scrisoare Prefecturii Județului Mureș (înregistrată sub nr. 3141/10.11.1995), pentru a clarifica situația reconstrucțiilor din Hădăreni, cît și pentru a afla punctul de vedere al noului prefect, dl Gavrilă Țăru, în legătură cu sesizarea primarului comunei Chețani. Răspunsul primit (nr. 3141/8 din 8 decembrie 1995), semnat de Ioan Iacob, inspector de specialitate (deși, potrivit unor reguli protocolare, răspunsul trebuia să sosească din partea persoanei căreia ne-am adresat), evită orice răspuns clar, considerînd că „*prefectul județului nu poate prin prerogativele oferite de lege, decît, să vegheze la respectarea legii și a drepturilor cetățenilor județului nostru*”. Cum noi am arătat poziția în afara legii a unui primar al județului, așteptăm ca prefectul să vegheze la respectarea legilor și a drepturilor cetățenilor nu doar prin declarații, ci și prin fapte.

• Anularea unor contracte de vînzare-cumpărare •

Dl. B.L. s-a prezentat la biroul nostru cu următoarea problemă:

Părinții lui au cumpărat locuința închiriată de la stat pe data de 19.02.1992. Pe baza **Legii 85/1992** din 22 iulie 1992, RAGCL-ul i-a acționat în judecată la data de 29 octombrie 1995 pentru anularea contractului de vînzare-cumpărare (nu numai familia B. este în această situație, ci și alte 50 de familii). Considerînd că nici o lege nu poate fi aplicată retroactiv, am cerut lămuriri din partea RAGCL-ului care, pînă în momentul de față n-a invocat nici o lege care să fi fost în vigoare la data încheierii contractului de vînzare-cumpărare și să interzică vînzarea locuințelor ce nu au fost construite din fondurile dest. Consilierul juridic al RAGCL consideră că ceea ce nu este permis de lege este interzis. Punctul nostru de vedere este puțin diferit: ceea ce nu este interzis în mod expres de o lege, este legal.

În cazul desfacerii unui contract de vînzare-cumpărare a locuințelor construite din fondul privat **Legea nr. 85/1992** prevede

despăgubirea persoanelor, fără a acorda dobîndă și fără actualizarea sumei, retrăgînd chiria aferentă perioadei de la contractare și pînă la restituire (art. 19). Astfel pentru valoarea unei locuințe cu trei camere plătită în 1992, azi se restituie o sumă din care s-ar putea cumpăra o pereche de pantofi. Noi considerăm că o astfel de despăgubire contravine atît tratatelor internaționale de drepturile omului semnate de România, cît și **Constituției României**, art. 41. al. 3: „*Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptăți și prealabilă despăgubire.*” (s.n.)

Am sugerat celor în cauză să procedeze la ridicarea excepției în fața Judecătoriei, făcînd apel la Curtea Constituțională, conform art. 144 lit. c. a **Constituției României**, după care Curtea Constituțională „*hotărăște asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea legilor și a ordonanțelor*”.

(H.I.)

Din data de 10 decembrie 1995, **Biroul pentru Drepturile Omului**, cu sediul din strada Călărașilor (Kossuth) nr. 2, et. 1. și-a modificat programul de primire a publicului. Astfel persoanele ale căror drepturi au fost lezate, se pot adresa biroului nostru după următorul program:

Borbély Júlia

juristă

luni	13-15
marți	13-15
miercuri	13-15
joi:	13-15
vineri:	11-13

Haller István

referent Drepturile Omului

luni:	11-13
marți:	15-18
vineri:	9-13

Comunicat de presă

Liga Pro Europa înregistrează cu îngrijorare crescândă înmulțirea unor atitudini, luări de poziție și acțiuni ale Guvernului și Președinției care, în ciuda unor declarații și disocieri spectaculoase, contrazic în mod flagrant angajamentul acestor instituții de a promova sistemul de valori și norme europene, fără de care integrarea țării noastre în structurile euro-atlantice este compromisă. Iată câteva exemple recente:

1. Incidentul petrecut la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj cu prilejul deschiderii festive a anului universitar la 2 octombrie 1995.

După cum este cunoscut, prorectorul Universității, dl. Andrei Magyari a fost împiedicat de decanul Facultății de Drept, dl. Matei Basarab, să se adreseze și în limba maghiară - limba maternă a peste 1100 de studenți și una din limbile de predare ale respectivei instituții de învățământ -, auditorului prezent la festivitate. Pentru gestul său reprobabil, dl. Matei Basarab a fost felicitat public într-o scrisoare deschisă apărută în cotidianul „Adevărul de Cluj” (republicată în „Cuvântul liber” din 6 octombrie 1995) de către dl. Liviu Medrea, subprefectul județului Cluj.

Dacă în cazul decanului Facultății de Drept se poate vorbi de un gest care îl descalifică cel puțin profesional și a cărui penalizare este de resortul Senatului Universității, luarea de poziție publică a subprefectului de Cluj are, dimpotrivă, implicații extrem de grave, constituind o sfidare a Constituției și angajamentelor internaționale ale României de către un funcționar public a cărui primă îndatorire este tocmai să vegheze la respectarea legilor (conform atribuțiilor din Constituția României, art. 11, pct.2 și Legea administrației publice locale 69/1991, art. 100, lit. a). În calitate de subprefect, deci reprezentant al guvernului în teritoriu, dl. Medrea ar fi trebuit să fie primul care să cunoască și să aplice Constituția României unde, în articolul 6 (1) se afirmă: „Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase”. Tot acestuia îi revine sarcina aplicării prevederilor documentelor privitoare la protecția minorităților semnate de România și care, în înțelesul articolului 20 din Constituție, sînt parte integrantă a dreptului intern (vezi anexa).

În loc, însă, de a veghea la aplicarea legilor, dl. subprefect Medrea a preferat să facă afirmații incalificabile, permițându-și să considere exercitarea unui drept garantat de lege - utilizarea în public a limbii materne - ca „*obraznicie și lipsă de respect față de români*”, respectiv „*insolență și atitudine sfidătoare*”. Dl. subprefect și-a permis de asemenea, în scrisoarea deschisă menționată, să utilizeze, la adresa întregii minorități maghiare, termeni jignitori care nu se regăsesc în nici unul din documentele oficiale românești sau europene („*maghiarofoni*”), precum și aprecieri rasiste care pun la îndoială dreptul fiecărei persoane de a-și declara liber și conform propriei dorințe apartenența națională („*minciuna că în România sînt 2 milioane de maghiari, cînd în realitate sînt 1,64 milioane de cetățeni români maghiarofoni din care peste 950 mii aparțin altor etnii - secui, români, sași, șvabi, țigani, evrei, armeni, etc. - maghiarizate*”).

Dacă democrația înseamnă libertate, inclusiv libertatea oricui de a emite opinii nedemocratice, ea impune totodată respectarea strictă a literii și spiritului legilor, în primul rînd a Constituției de către toți cetățenii, cu atât mai mult de către oficialități. Din această perspectivă, gestul subprefectului de Cluj este intolerabil.

S-a așteptat în zadar o lună de zile ca guvernul să ia măsurile necesare pentru ca asemenea atitudini, venite din partea reprezentanților săi, să nu se mai producă sau, odată produse, să nu rămînă nesancționate. Tăcerea guvernului ne obligă să cerem public demiterea subprefectului de Cluj pentru nerespectarea atribuțiilor sale legale și instigare la nerespectarea legilor și angajamentelor internaționale ale României.

2. Numirea unui prefect PUNR în fruntea județului Mureș.

Considerăm că această hotărîre nemotivată a Guvernului pune sub semnul îndoielii sinceritatea declarațiilor acestuia de promovare a armoniei interetnice, ca și valoarea angajamentelor asumate prin sem-

narea tratatelor și pactelor internaționale.

Județul Mureș este locuit într-o proporție de aproape cincizeci la sută de comunitatea maghiară, fiind în urmă cu numai cinci ani, teatrul unor conflicte sîngeroase provocate, în scopul autosalvării lor, de profitorii regimului național-comunist.

Înlocuirea unui prefect independent și a unui subprefect maghiar sînt percepute de opinia publică locală ca acte de forță, provocatoare de noi tensiuni, în detrimetul promovării toleranței și a echilibrului interetnic promise de guvern și contrazic declarațiile sale cu privire la reconcilierea națională, tratamentul minorităților și angajamentul de a aplica tratatele internaționale cu bunăcredință.

Care pot fi principiile după care se va călăuzi un prefect aparținînd unui partid al cărui lider s-a remarcat, în nenumărate rînduri, prin atitudini ostentativ antimaghiare, prin afirmații intolerante și antidemocratice, mergînd pînă la incitarea la discriminare și acte de violență:

„*Așa cum se cunoaște spiritul acesta nomad, geniul acesta barbar de care beneficiază poporul ungar și minoritatea din România nu a dispărut nici în 1000 de ani. Probabil că vom fi nevoiți noi, românii să-i lecuiem de această jenă și să devină și ei un popor pașnic, european, civilizată ...*” („Informația Zilei”, Satu Mare, Interviu cu Gh. Funar, președintele PUNR, 27 octombrie 1994); sau „*Prin moșii și strămoșii noștri am ajuns de trei (s.n.) ori la Budapesta ... a treia să ferească Dumnezeu să ajungem la Budapesta că nu ne mai întoarcem degrabă și o facem provincie a României*” („Informația Zilei”, idem); „*... urmași ai unor popoare barbare venite în urmă cu 1000 de ani în Europa, timp insuficient pentru a se adapta la cerințele unui comportament civilizată în spirit european*” (Comunicat PUNR, „Cronica Română”, an III, nr.616, 27 ianuarie 1995).

Ne exprimăm îngrijorarea pentru această hotărîre a Guvernului care își asumă astfel o gravă responsabilitate în favorizarea apariției unor posibile tensiuni, preferînd promovării intereselor generale ale cetățenilor menținerea la putere cu orice preț a grupurilor sale clientelare.

3. Poziția președintelui Ion Iliescu față de vizita papei Ioan Paul al II-lea în România.

Nu mai puțin, am fost contrariați de recenta afirmație a președintelui Ion Iliescu (mediatizată prin emisiunea TVR Actualități din seara zilei de 31 octombrie a.c.) că vizita papei Ioan Paul al II-lea în România ar putea avea loc numai cu acordul Bisericii Ortodoxe. Atare concepție este incomparabilă cu caracterul laic al statului român, cu egalitatea dintre culte și cu faptul că, în conformitate cu Constituția României, art. 101 (1) „*Guvernul, potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării ...*”. În cazul preconizatei vizite a șefului Statului Vatican, toate demersurile și aprobările sînt de resortul și competența exclusive ale Guvernului, iar președintele țării, ca garant al Constituției, este cel mai în măsură să o știe. Nesocotirea principiilor statului de drept și a prevederilor constituționale trădează fie o regretabilă incompetență, fie o concesie inadmisibilă făcută unor cercuri antidemocratice și antieuropene.

Tîrgu-Mureș, la 2 noiembrie 1995

Liga Pro Europa
Smaranda ENACHE CSIKY Boldizsár
Co-Președinți

SCRISOARE DESCHISĂ

La începutul lunii decembrie această scrisoare, traducând îngrijorarea cetățenilor în legătură cu concesionarea unui teren de pe Platoul Cornești în detrimentul comunității orașului, a fost distribuită fiecărui consilier al Consiliului Municipal Tîrgu-Mureș. Rezultatul imediat a fost amînarea deciziei de concesionare pentru data de 20 ianuarie 1996.

În numele membrilor organizațiilor și asociațiilor pe care le reprezentăm, precum și a unui mare număr de cetățeni ai municipiului Tîrgu-Mureș care ni s-au adresat, Vă scriem pentru a ne exprima insatisfacția și îngrijorarea în legătură cu Hotărîrea nr.58 din 5 octombrie 1995 a Consiliului Municipal cu privire la concesionarea pe o perioadă de 99 ani a unui teren în suprafață de 3.423 mp pe amplasamentul din spatele Restaurantului de pe Platoul Cornești în favoarea Direcției de Radio și Televiziune Cluj.

Dorim să subliniem de la bun început că împărtășim pe deplin opinia că amplasarea la Tîrgu-Mureș a acestui obiectiv de primă importanță este în beneficiul comunității noastre, contribuind la sporirea patrimoniului local și la bunăstarea materială și spirituală a cetățenilor.

Considerăm însă că opțiunea asupra amplasamentului trebuie să aibă în vedere, dincolo de argumente tehnice și financiare, în primul rînd interesele fundamentale legitime, actuale și de perspectivă ale locuitorilor și să corespundă imperativului unei dezvoltări urbanistice moderne și integrate, cu prejudicii cît mai reduse pentru mediul ambiant și coeziunea tradițională a așezării noastre.

Tîrgu-Mureșul, oraș tributar unei urbanizări inconsecvente și contradictorii, nu este dintre cele mai răsfățate în privința spațiilor verzi sau a locurilor de destindere și agrement. Spre deosebire de alte așezări ale țării, deși intens poluat, nu beneficiază de suficiente parcuri, promenade, scuaruri și oglinzi de apă, iar în circumstanțele economice actuale această situație nu are șanse de a fi semnificativ ameliorată în viitorul apropiat. În aceste condiții, Platoul Cornești se dovedește

unul din puținele locuri de destindere accesibile în tot cursul anului inclusiv cetățenilor cu venituri modeste și beneficiază de un statut unic care merită să se bucure nu numai de o atenție deosebită, ci chiar de o protecție riguroasă. Din această perspectivă, orice ingerință sau modificare în destinația sa tradițională este inacceptabilă.

Analizînd amplasamentul pe Platoul Cornești al Stației de Televiziune-Programul 2, este evident că lucrările de construcție nu vor putea evita grave deteriorări ale mediului ambiant, ale zonei de agrement adiacente, ale cartierelor rezidențiale și promenadelor și vor conduce la suspendarea pentru o perioadă imprevizibilă a caracterului public și popular al accesului în zonă. Nici în timpul, nici după terminarea construcției, Platoul Cornești nu va mai fi ce a fost, chiar dacă ar fi să dăm crezare declarației de bune intenții ale beneficiarului. Din această perspectivă, în calculul costului la care s-ar cifra construcția stației de televiziune este onest și realist să se includă și costul pierderii pe care o vor avea de suferit locuitorii, întreaga noastră așezare prin modificarea și sacrificarea caracteristicilor tradiționale ale zonei.

Din informațiile pe care le deținem, Consiliul Municipal însuși a respins în primă instanță acest amplasament, iar rediscutarea s-a făcut fără o informare aprofundată a membrilor Consiliului, fără o documentare la fața locului, argumentele aduse au fost superficiale și administrate sub presiunea factorului timp, ceea ce i-a privat pe aleși de posibilitatea de a-și face o imagine reală asupra tuturor implicațiilor și consecințelor acestei opțiuni.

Exprimîndu-ne speranța că Dumneavoastră, ca și colegii Dumneavoastră manifestați spirit de responsabilitate în exercitarea mandatului public cu care ați fost investit, că iubiți acest oraș și că sînteți sensibil la opinia concetățenilor, vă chemăm să refuzați ca numele Dumneavoastră să fie legat de o hotărîre insuficient elaborată, nefericită și impopulară care atentează la patrimoniul orașului nostru.

Vă adresăm rugămîntea să inițiați rediscutarea în regim de urgență a acestei probleme în Consiliul Municipal. Facem apel la Dumneavoastră să vă folosiți toată influența pentru ca rediscutarea să se facă în prezența și cu aportul tuturor experților, factorilor și asociațiilor competente, cu prezentarea integrală a tuturor variantelor de amplasare, inclusiv a celor care nu v-au fost aduse la cunoștință. Totodată vă rugăm să promovați ideea păstrării Platoului Cornești în integritatea și unicitatea sa actuală și identificarea unui nou amplasament care să corespundă în primul rînd intereselor comunității noastre pe care sînteți chemat să le apărați.

Cu încredințarea că veți da curs apelului nostru,

Asociația „CHAKRA”, Asociația Familiilor mari, „VECINĂTATEA”, Asociația Femeilor Bisericii Reformate din Cetate, Asociația „PRO BICICLO URBO”, Asociația „RHODODENDRON”, Asociația 21 Decembrie, Clubul Singuraticilor, Fundația „CALEPINUS”, Fundația „LAZARENUM”, Fundația „OASIS”, Fundația „RHEUM-CARE”, Fundația „TALENTUM”, Fundația „IZVOR”, Fundația „LORĂNTFFY ZSUZSANNA”, FOCUSECO CENTER, Liga PRO EUROPA, Societatea OUTWARD BOUND ROMANIA

Tîrgu-Mureș, la 7 decembrie 1995

CONTENTS:

Page 1-5: *Two Round Tables at the GDS in Bucharest*, in early December. The first topic, a subject of ardent debate in the 22 weekly was "Is There a Good Nationalism and a Bad One?" The participants, representatives of Romanian intelligentsia, dwelled on the concepts and ideas that actually divide the Romanian elite into "nationalists" and "Europeists". The second round table aimed at promoting the intercultural dialogue and communication between the civil society and the representative organizations of minorities. The ALTERA quarterly was presented and support was asked to gather and publish the "White Book of Minorities", initiated by APADOR-CH

Page 2: *The Satu-Mare Branch : Images in The Mirrors of Democracy*; details on a range of seminars financed by the PHARE EC programme. The article is written by two young and enthusiastic participants in the discussions and attending the conferences on multiethnicity and multiculturality.

Ex libris: The Pro Europe Publishing House participated in an international book exhibition at Tirgu Mures

New entries in the PEL library

Page 3-4: *The College of Democracy, Second Edition* : a survey of the main events that were organized for the beginning of the College, echoes and participants, details on selection and the message of Mrs Karen Fogg. The EC Community Ambassador addressed to the participants and the organizing team

Guests: Representatives of the local authorities and the prefect met with a delegate of the "Conflict Management Group" from USA and a Dutch representative of the "Interethnic Relationships Foundation". Two members of PEL also took part.

Page 6: *PROJECTS:* Details on the PEL, Brandenburgisches Bildungswerk Pro Europa e.V. common project, financed by PHARE and TACIS, regarding transparency in local governing

The ICS Alternative: students cultural activities and a jazz concerto on the occasion of the launching of the 1st issue of ICS, under the logo Freedom in Expressing Oneself

Santa Claus in Tirgu Mures - a fun evening for children, organized together with the high schools and youth organizations of the town

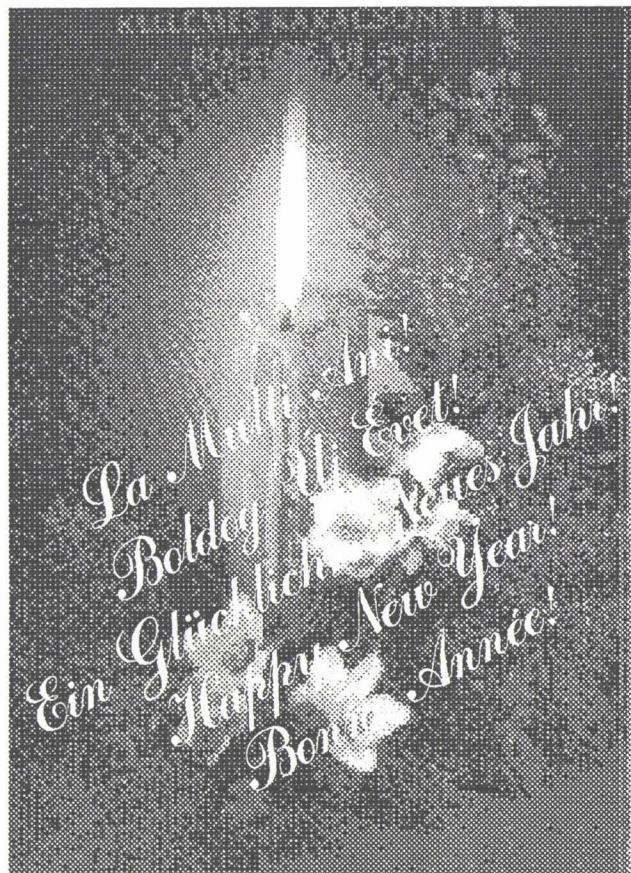
Page 7: *Berlin, Cologne, Bonn:* A survey of several important meetings, conferences and discussions with representatives of the Green Party and the Heinrich Böll Foundation, also attended by a large audience and the media.

Page 8: *Woman and the Market Economy:* Short report on two seminars on women's problem, in Cologne and Vienna

Page 8-9: *Human Rights Office :* Exposing three cases of abuse, both collective and individual and the road taken by the PEL consultants to help the plaintives

Page 10-11: *Declarations and attitudes of the LPE* regarding the incident in Cluj at the opening of the University Year, the appointment of a nationalist prefect in the Mures county and the president Iliescu's position towards the Pope's visit in Romania, an open letter to the local authorities addressed by ecologist organizations and PEL, opposing the concession of a green site to the Cluj Television, for the building of a Tv tower.

Page 12: Noticals, Contents and A HAPPY NEW YEAR for our readers and contributors.

Anunțuri

Adunarea Generală anuală a membrilor LPE

Sîmbătă, 20 ianuarie 1996, orele 10, în Sala Mică a Palatului Culturii din Tirgu-Mureș va avea loc Adunarea Generală anuală a membrilor Ligii Pro Europa.

Pe ordinea de zi: prezentarea raportului de activitate pe anul 1995 și a proiectelor pentru 1996 urmată de alegerea Consiliului de Coordonare.

Co-Președintă
Smaranda Enache

Școala limbilor și culturilor din Transilvania

Începînd cu luna ianuarie Centrul Intercultural al Ligii Pro Europa inițiază „Școala limbilor și culturilor din Transilvania” care va cuprinde în prima fază cursuri de limba română, maghiară, germană și romani. Cei doritori să învețe sau să-și perfecționeze cunoștințele într-una dintre limbile amintite se pot înscrie la secretariatul Centrului (str. Călărășilor nr.2, etaj I) zilnic între orele 9⁰⁰ - 16⁰⁰. Informații suplimentare la telefonul 117584 sau 168549.

Comemorare

La comemorarea din acest an a zilei de **21 Decembrie**, Liga PROEUROPA și-a depus singură coroana cinstirii memoriei victimelor Revoluției din 1989. În situația în care Asociația 21 Decembrie s-a împărțit în pro(?) - guvernamentali și anti(?) - guvernamentali, iar paleta partidelor democratice este din ce în ce mai divizată, LPE nu și-a mai putut asuma riscul organizării acestei manifestări fără să-și sacrifice independența, preferînd să exprime singură omagiul adus martirilor represivității ceaușiste. Coroana Ligii a fost depusă de Smaranda ENACHE, Mircea BEȘA și SZOKOLY Elek. După sosirea și a celorlalte grupuri de manifestați, la invitația organizatorilor, dna Smaranda ENACHE a ținut un discurs comemorativ. (S.Z.E.)

Liga PRO EUROPA

co-președinți:

Smaranda ENACHE și CSÍKY Boldizsár

4300 Tirgu Mureș, P-ța Trandafirilor nr. 5, et. III, CP. 1-154

Tel/fax: +40-(0)65-168549; 117584 e-mail: lpe@lpe.sbn.ro

Redactor: Alina CADARIU;

La redactarea acestui număr au colaborat:

MIRCEA BEȘA (M.B.), Lucia BRISCAN (L.B.), Alina CADARIU (A.C.), CSÍKI Emese (Cs.E.), Smaranda ENACHE (S.E.), HALLER István (H.I.), KOVÁCS Gyöngyvér (K. Gy.), PÁPAI László (P.L.), SZOKOLY Elek (Sz.E.).

Tehnoredactare: PÁPAI László; Editare texte: KACSÓ Judit-Andrea